

ПАРЛАМЕНТСЬКІ СЛУХАННЯ

16 листопада 2016 р. відбулись парламентські слухання на тему «**Про стан та проблеми фінансування освіти і науки в Україні**».

Про проблеми, пов'язані з фінансуванням науки, у своїх виступах говорили перший віце-президент НАН України, акад. А.Г.Наумовець і голова профспілки А.І.Широков.

Виступ голови Профспілки працівників НАН України А. І. Широкова на парламентських слуханнях

Шановне товариство!

Від одних парламентських слухань до інших ситуація в науковій сфері лише погіршується. На жаль, це об'єктивна реальність. А скоро вони можуть стати взагалі непотрібними, оскільки існує загроза втрати головного суб'єкта наукового процесу – вчених, науковців. Після чого про науку в Україні можна говорити в минулому часі.

Всупереч світовій і європейській тенденції кількість людей, які працюють в галузі науки, зменшується із року в рік. Так, чисельність працівників НАН України за неповних два роки (2015 і 2016) скоротилася на 6385 осіб (16,6%). Академію полишають сотні і тисячі докторів і кандидатів наук. Норма базового закону щодо престижності наукової праці є пустою декларацією. А хіба може бути інакше, коли середньомісячна зарплата в НАН України – 4063 грн. програє аналогічному показнику за всіма видами економічної діяльності в цілому – 5202 грн. (дані станом на 1 жовтня ц.р.). Це є наслідком вкрай недостатнього фінансування НАН України.

В Державному бюджеті 2016 р. відбулось немотивоване, дискримінаційне зменшення фінансування НАН України і національних галузевих академій наук.

Фонд оплати праці у п. р. забезпечено лише на 74%, що має наслідком скорочення працівників, або перехід на неповну зайнятість (робота на 0,25 чи 0,5 окладу, вимушені відпустки без збереження заробітної плати, режим неповного робочого тижня).

Прикінцеві положення Закону «Про наукову і науково-технічну діяльність» передбачають, що з 1 січня 2017 р. посадовий оклад молодшого наукового співробітника повинен збільшуватись таким чином, щоб з 1 січня 2020 р. досягти подвійної середньої заробітної плати у промисловості в цілому. Зараз цей розрив становить 3,19 рази ($5972 \times 2 = 11944 : 3742 = 3,19$).

Проте проект Державного бюджету України на 2017 рік свідчить про інше: позитивні зрушення в цьому документі відсутні. По-перше, в ньому зовсім не врахована пропозиція Комітету Верховної Ради з питань науки і освіти передбачити поетапне збільшення фінансування науки, визначивши фінансування науково-технічної сфери у 2017 р. в обсязі 0,5% ВВП (що становить 12,9 млрд. грн.). По-друге, не взято до уваги навіть значно скромніші мінімальні запити НАН України і національних галузевих академій наук, що сумарно становило б близько 0,3 – 0,35% ВВП.

У проекті Державного бюджету, поданому на друге читання, видатки для НАН України збільшені на 367 млн. грн., за що я хочу подякувати народного депутата В. Галасюка і його колег. Проте цю прибавку майже відразу як корова язиком злизала. І ось чому.

З великою тривогою Академія і її наукові установи очікують, що буде з оплатою праці в наступному році з огляду на широко анонсоване Прем'єр-міністром України і Президентом України підвищення у 2 рази – до 3200 грн. мінімальної заробітної плати та до 1600 грн. ставки першого тарифного розряду ЄТС. Наш оперативний аналіз свідчить, що у такому разі лише видатки на фонд оплати праці повинні бути збільшені, порівняно з проектом поданим на друге читання, на 494,7 млн. грн. А якщо врахувати інші вкрай необхідні видатки, то сумарно асигнування НАН України повинні збільшитись на 680,9 млн. грн.

Шановні колеги! Відповідно до усталеної процедури від часу проведення парламентських слухань до затвердження їх рекомендацій відповідною постановою Верховної Ради нерідко проходить півроку, а то і більше. У зв'язку з цим є пропозиція від імені нашого зібрання невідкладно звернутися до парламенту з закликом не затверджувати Державний бюджет України на 2017 р. у разі ігнорування в ньому рекомендацій парламентських слухань та Комітету з питань науки і освіти.

За такий жалюгідний стан з фінансування науки несуть відповідальність всі органи влади, насамперед Уряд, який готує проект Державного бюджету. Але оскільки ми у стінах парламенту, то буду говорити про Верховну Раду. Найменше претензій до нечисельного за складом Комітету з питань науки і освіти, який намагається зарадити нашим проблемам. У Комітеті з питань бюджету пріоритети зовсім інші. На рівні окремих депутатських фракцій є розуміння ролі і значення науки, але замало голосів для прийняття позитивного рішення. Дві фракції, які фактично формують коаліцію – Блок Петра Порошенка і Народний фронт, до симпатиків науки зарахувати, на жаль, не можна. Виникає дивна ситуація для країни, де згідно з Конституцією саме парламент є головним органом державної влади, який не лише приймає закони, але і затверджує склад Кабінету Міністрів та контролює його діяльність (ст.85 п.13 Конституції України). Якщо цього не робиться, то виникає логічне питання: а чи потрібен нам такий парламент, який за два роки свого існування фактично втратив кредит довіри суспільства? Іншого виходу з цієї ситуації, ніж дострокові вибори у демократичній державі немає.

Для нашої профспілки своєрідним рубіконом у ставленні до парламенту і уряду будуть конкретні показники фінансування науки в Державному бюджеті 2017 року.

Дякую за увагу!